

บทคัดย่อ

ชุมชนท้องถิ่นไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นงานวิจัยยุคใหม่ต้องรับใช้ชุมชนท้องถิ่น ในระยะเวลาอันสั้น โครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาเครือข่ายการจัดการงานวิจัยเพื่อพัฒนาคนสู่ อาชีพรับใช้ชุมชน” เน้นตอบคำถามที่ว่า สถาบันการศึกษาในภาคเหนือควรที่จะพัฒนาระบบการ บริหารจัดการงานวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่นอย่างไร มีปัจจัยเอื้ออะไรบ้างและสร้างเครือข่ายระหว่าง สถาบันอย่างไร

ผลการวิจัยพบว่า การทำงานวิจัยสามารถแก้ปัญหาของชุมชนและสร้างคนสู่อาชีพรับใช้ ชุมชนได้นั้น มหาวิทยาลัยจะต้องปรับระบบบริหารจัดการงานวิจัยให้สามารถเชื่อมโยงโจทย์วิจัยจาก ชุมชน ท้องถิ่นและสังคม โดยต้อง 1) กำหนดให้มีนโยบายสนับสนุนงานวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะ ทั้งนี้ควรกำหนดพื้นที่วิจัยที่และจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจน 2) สนับสนุนให้มีการปรับ “ระบบบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยงานวิจัยเพื่อสร้างคนรับใช้ชุมชน ท้องถิ่นและสังคม อย่าง เป็นรูปธรรม ในสถาบันวิจัยและพัฒนา คณะ/สำนักวิชา ทั้งนี้ ในกลไกจัดการงานวิจัยของหน่วย งานวิจัยฯ เหล่านี้ต้องมี 3) “ผู้จัดการงานวิจัยและคณะทำงาน” ที่มีแรงบันดาลใจ ความมุ่งมั่น ศรัทธา มีความรู้และมีทักษะ ในการเอื้ออำนวยให้เกิด 4) ระบบบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยงานวิจัย เพื่อสร้างคนรับใช้ชุมชน ท้องถิ่นและสังคม ทั้งช่วง 4.1) ช่วงต้นน้ำ คือการพัฒนาโครงการวิจัยเพื่อ ชุมชนที่มีคุณภาพ โดย Co-funding กับแหล่งทุนวิจัยที่มีประสบการณ์สนับสนุนงานวิจัยด้านนี้ เช่น สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น และ สกว. Area-based research (ABC) เพื่อให้ได้ Mentor ที่มี ประสบการณ์ด้านการพัฒนาโครงการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และงบประมาณสนับสนุนโครงการวิจัย 4.2) ช่วงกลางน้ำ คือการหนุนเสริมด้านวิธีการ เครื่องมือ ในการดำเนินงานวิจัยและการติดตาม ความก้าวหน้า ซึ่งสามารถร่วมมือกับ Mentor ของ สกว. ได้ และ 4.3) ช่วงปลายน้ำคือการสนับสนุน ให้อาจารย์และนักศึกษาสร้างผลงานวิชาการจากโครงการวิจัย โดยร่วมมือกับเพื่อนนักวิชาการใน สถาบันอื่นๆ ในภาคเหนือตอนบน มาเป็น Mentor ด้านการเขียนบทความ ซึ่งขณะนี้ ภาคเหนือ ตอนบน มีแนวทางสร้างทีมผู้จัดการงานวิจัยต้นน้ำและกลางน้ำในระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะ สำนักวิชาและระดับรายวิชา รวมทั้งสร้างทีม Mentor สนับสนุนการเขียนบทความทางวิชาการ อัน เป็นปัจจัยที่สะท้อนความสามารถในการจัดการตนเองของเครือข่ายนักวิชาการแคว้นนี้ในภาคเหนือ ตอนบน และความยั่งยืนของระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีเป้าหมายเพื่อการสร้างคนรับใช้ ชุมชนและสังคม

กล่าวได้ว่า ทุกกรณีศึกษาประสบความสำเร็จในการจัดการงานวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้ มีปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการจัดการงานวิจัยตั้งแต่จนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ได้แก่ 1) นโยบาย สนับสนุนงานวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่นทั้งระดับมหาวิทยาลัยและคณะ 2) ผู้จัดการงานวิจัย ทั้งระดับที่ สามารถเอื้ออำนวยตั้งแต่การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย การหนุนเสริมวิธีการและเครื่องมือการ

ทำงานแบบมีส่วนร่วมในระหว่างดำเนินการวิจัย และ Mentor ที่คอยสนับสนุนการเขียนบทความทางวิชาการ 3) พี่เลี้ยงในช่วงฝึกจัดการงานวิจัย ซึ่งผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและด้านการเขียนผลงานทางวิชาการ

Abstract

In Thailand, local communities have rapidly changed. Thus, research should provide knowledge that could serve local community well. The research project entitled “Development of Research Management Network to Develop Man Power to Serve Community” aimed to answer to questions on how educational institutes in Upper Northern Thailand could develop research management system that could actually serve local community, factors that contribute to the success and how to develop the network among those institutes.

It was found that to serve the local community well, the educational institutes have to develop the research management system especially for this mission. The policy on research for local community should be made by identifying research area and allocate the budget. The mechanism for community-based research management at the university and faculty should be developed by which the experienced and public-minded research manager and team should be recruited as to facilitate the upstream, mid-stream and downstream community-based research management system. The factors contribute to the success of 9 case studies were the institute’s policy for the research-based community engagement both at the university and faculty level, research manager and the team who could effectively facilitate the development of quality research-based community engagement proposals and supporting system during the upstream and mid-stream stage. Furthermore, mentor team should be provided for coaching the writing up of research article for publication.